

Газета
виходить
з 1992 року

■ прогноз погоди

Четвер	П'ятниця	Субота	Неділя	Понеділок
03	04	05	06	07
листопада	листопада	листопада	листопада	листопада
мін. макс. +6° +12°	мін. макс. +4° +10°	мін. макс. +3° +12°	мін. макс. +7° +11°	мін. макс. +5° +10°

№35 (1872) 3 листопада 2022 року

День виходу – четвер

Діти війни: 6-річна мариупольчанка через страх посивіла

Аліна з чоловіком Богданом та шестирічною донькою Аделіною жили у своїй квартирі на лівому березі Маріуполя. Вони мали сімейний бізнес, жінка захоплювалася фотографією. Неподалік жили її батьки у своєму будинку. Тато теж мав бізнес.

На початку лютого Аліна з дочкою поїхала до молодшої сестри до Кракова. Вони повернулися додому 22 лютого. І до ранку 24-го не вірила, що почнеться повномасштабне вторгнення.

Перший час Аліна зі своєю родиною провела у бомбосховищі. Через стрес і страх її 6-річна донька посивіла. Через місяць життя у блокадному Маріуполі Аліні з сім'єю вдалося виїхати до безпечної Європи.

Мариупольчанка розповіла свою історію для УП.Життя.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ

У місті довго ходили чутки, що буде війна. Ми у це зовсім не вірили. До моменту, як 24-го о пів на п'яту ранку прокинулися від перших вибухів. О 5-й ранку зателефонував наш знайомий, власник бізнес-центру. Там був і дитячий садок, і кінотеатр, і найважливіше – глибоке, надійне бомбосховище. Він сказав, що свою родину вивіз туди. Це було близько від нашого будинку – буквально у 5 хвилині їзди.

Чоловік Богдан одразу взяв машину та поїхав їїправляти. Я почала збирати найнеобхідні речі: документи та змінні речі для підвалу. Паралельно за вікном бахало та бахало, ставало все страшніше.

Згадався 2014 рік, обстріл району "Східний" на лівому березі. Ми тоді в підвалі не спускалися, під вогонь не потрапляли – тільки чули звуки пострілів.

Бомбосховище, звісно, було не підготоване. Тому перший день займалися його облаштуванням. Підлогу накривали банерами з кіно афіш, щоб не здіймався пил. Принесли піддони, дивани – зробили його реальним для існування.

Першу ніч нас було понад 50 людей. Хто спав, хто не спав, усі боялися звуків пострілів, які не припинялися. У бомбосховищі було холодно, хоч ми й вмикали калорифери.

На ранок частина людей з бомбосховища поїхала, але більшість залишилися. Ми вирішили – краще кілька днів тут сидимо, перекасаємо, воно ж не може надовго затягнутися.

АВІАУДАРИ

Офісна будівля, де було укриття, перебувала під постійними обстрілами. У неї було 4 прямі попадання "Градів". Від одного знесло половину будівлі та знищило 4 автківки.

Зазвичай, коли летів літак, ми чули звук і знали, що зараз буде удар. Якось було навпаки: спочатку ми почули вибух і не встигли спуститися. Того дня було сонячно та по-весняному тепло. Багато людей вийшло з підвалів надвір, діти навіть гралися.

Бомбу скинули зовсім поряд – через будинок. Я не знаю, який ангел-охоронець оберігав так сильно, але ніхто не постраждав, навіть подрапин не було, хоча вікна у всьому бізнес-центрі вилетіли.

Чоловік із другом тоді якраз ходили на пошуки води. На щастя, виходили з укриття у касках – з будинків могло спатися каміння. На зворотному шляху вони хотіли "скоротити" через двір, але щось їх смикнуло і вирішили будинок обійти.

Коли Богдан із другом зайшли за ріг, у двір прилетів снаряд. Чоловік розповідав, що в нього злетіла каска, він почав

задихатися, в очах потемніло, а тіло вибуховою хвилею відкинуло. А потім почув крики, прийшов до тями. І вже разом з другом побіг на допомогу.

Кричала молода жінка: вона за кілька митей до удару спустилася в бомбосховище, а троє дітей були на вулиці. Усі люди, які були у дворі, загинули. Серед завалив та у воронці змогли відшукати тіло лише одного хлопчика.

Після цього дня наші діти понад тиждень надвір не виходили ні на секунду.

ВІЌЗД ІЗ БОМБОСХОВИЩА

Авіаудари посилювалися: ми зрозуміли, що нам лишилося недовго. До того ж закінчувалася їжа та вода. Виходити район все важче через бомбардування. Один день нас бомбили кожні 15 хвилин, ми не могли навіть вийти та зробити багаття.

Щодня протягом тижня ми домовлялися із ЗСУ, які стояли неподалік, щоб вони нас провели тунелем під "Азовсталю". Щоразу вони казали: "Ні, сьогодні точно ні, давайте спробуємо завтра".

Одного ранку ми вирішили сісти та їхати у бік центру. Було 8 машин, у кожній – по дитині.

Проїжджаємо один блокпост, другий, на третьому нас зупиняють наші ЗСУ і біля скроні крутять пальцем. Кажуть: "Ви що, хворі, куди ви їдете? Там точаться жорсткі бої. Розвертайтеся і йдіть до себе в бомбосховище – це мінімум, максимум – їдьте в той бік (у бік "ДНР)". І додали, що росіяни вже побачили машини, тож нам варто засісти у сховищі і молитися, щоб по нас не прилетіло.

Ми повернулися до бомбосховища, спустилися вниз, сіли всі довкола і почали обговорювати, куди їхати, бо тут залишатися – не варіант.

Іхали з відчиненими вікнами і висували руки, щоб по нас не почали стріляти. Це був знак, що ми цивільні та їдемо з миром. Інакше вони б обстрілювали машину.

ПРИТУЛОК У НЕЗНАЙОМЦІВ

У моїх батьків за Маріуполем був свій дім. Коли почалися обстріли, вони не захотіли їхати до бомбосховища та оселилися в нашій квартирі. Коли по багатоповерхівці було кілька прямих прильотів, вирішили повернутися до себе додому.

На дорозі їх зупинили "ДНРівці" та наставили кулемет і дула автоматів. Вимагали, щоб вони вийшли з машини, батька змусили роздягнутися. У тата в багажнику лежали мисливські рушніці. Він їх забрав із дому на випадок, якщо мародеритимуть. І ось окупанти дотримують машину, а там рушніці. Миттєво

перезаряджають автомати: тато кричить їм, мовляв, це мисливські, там приціли погані. Оглянули, викинули патрони, а рушніці повернули.

Окупантів відволікло інше авто, що наближалось до блокпоста, тож батьки швиденько звітти втекли.

Мама з татом вже були згодні приїхати до бомбосховища, але почався сильний обстріл. Їх запросили себе абсолютно незнайомі люди, прихистили їх у себе. Сказали – заходьте до нас у хату. А будиночок старенький, ще з грубоку.

Того дня у місті був нібито "зелений коридор". Тож ми хотіли їхати до батьків з бомбосховища. Але дороги були перекриті – тільки по одній можна було проїхати.

Біля невідомого будинку, що стояв на узбіччі, я побачила машину батьків у дворі. Зупинилися, почали бігати, кричати вздовж будинків, мовляв, де люди з цієї машини? Люди, які прихистили моїх батьків, вийшли і запросили ще й нас до дому.

Ми просиділи у них 4 дні: перші дні стріляли по лівому березі, біля узбережжя. На четвертий день ми прокинулися від вибухів. Нашим єдиним укриттям була ванна, бо не мала вікон. Ми провели там понад 6 годин, не виходячи. Сиділи і слухали: чи прилетіло до нашого дому.

"Оркостан" йшов із моря, а наші їх вибивали. Ми опинилися серед перехресного вогню. Спочатку працювали "Гради", потім почався вуличний бій, коли кулі просто літали по нашому будинку.

Ми постелили для Аделі шубу у ванній, бо вона від стресу "вимикалася" (втрачала свідомість – ред.). Так у моєї шестирічної доньки на маківці з'явилося кілька сивих волосин.

20 ХВИЛИН НА ЕВАКУАЦІЮ

Крізь звуки бою раптом почули стукіт у двері. Потім ще раз – наполегливо. Відкривати – страшно, бо не знаєш хто. А потім почули українську. Чоловік повзком до дверей підібрався і відчинив йому двері.

ЗСУ показує на машину і запитує – чия? Ми не знали. А потім він показав на мою червону. Він каже: "Давай ключі, поранених вивозитимемо". Пообіцяли за 2 години повернути – чоловік мав за нею на гору піднятися.

Бій не припинявся. Коли Богдан пішов забирати машину, батько вийшов на перекур. За хвилину залетів назад: наші військові сказали, що ми маємо 20 хвилин, щоб евакуюватися до повної зачистки.

Продовження на стор 7.

ВАКАНСІЇ У РІВНОМУ

Стор. 3 ►

ЗМІНИ В ДЕРЖАВІ 3 1 ЛИСТОПАДА

Стор. 4 ►

ЗГВАЛТУВАННЯ РАШИСТАМИ 75-РІЧНОЇ ЖІНКИ

Стор. 8 ►

Жінки все ж будуть змушені ставати на військовий облік

Як пояснюють в Центрі спільних дій, це стосується лише тих жінок, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність. Відповідний закон набув чинності після офіційного оприлюднення у вівторок 25 жовтня.

Чи змінило щось кардинально це рішення? Ні. Військовий облік в мирний час та призов у воєнний можливий для жінок ще з 1992 року, а в 1994 році уряд затвердив перелік спеціальностей, за якими жінок могли взяти на військовий облік. Цей перелік був незмінним аж 27 років.

У жовтні 2021-го Міноборони оприлюднило новий перелік спеціальностей, який одразу ж викликав гостру критику. Перелік охопив понад 100 спеціальностей, серед яких опинилися навіть музикантки та маркетологині. У відповідь на цю критику міністерство скоротило перелік до 14 груп спеціальностей та 7 груп професій.

А що зараз? За новим законом всі жінки, які мають медичні або фармацевтичні спеціальності і придатні до служби за віком та станом здоров'я, мають обов'язково стати на військовий облік. Це медсестри, лікарки, стоматологині, ветеринарки, фізіотерапевтки, фармацевтки тощо.

Жінки, які мають інші спеціальності з переліку Міноборони, можуть стати на військовий облік за власним бажанням.

Навіщо цей закон? Він пояснює, які жінки повинні стати на облік і в перспективі можуть бути призвані на службу. Скорочення обов'язкових для обліку спеціальностей знімає соціальну напругу, зменшує навантаження на центри комплектації і при цьому спрощує їхню роботу з мобілізації.

Чи хочуть цього жінки? Близько 50 тисяч жінок вже працюють у різних військових структурах. З них 38 тисяч служать на військових спеціальностях, а 5 тисяч перебувають на передовій. До повномасштабного вторгнення українська армія до 25% складалася із жінок. Це один із найвищих показників у світі. Сьогодні жінки нарівні з чоловіками виборюють перемогу України. А новий закон додає ясності суспільству і показує армії на кого ще можна розраховувати.

ПОПРИ ВІЙНУ ГАЗЕТА ЖИВЕ!

Завдяки організаційній роботі Асоціації незалежних регіональних видавців України, дякуючи колегам-медійникам зі Всесвітньої Газетної Асоціації WAN-IFRA, польської медійної групи Agora, норвезької компанії Norske Skog, за підтримки Благодійної організації «Українська студентська ліга» та юридичної фірми Kinstellar, ця газета – надрукована і просто зараз – у ваших руках.

Разом до перемоги!

Дякуємо друзям:

ЗАТРИМУЮТЬ ВИПЛАТИ ДЛЯ ВПО: ЩО РОБИТИ

В Міністерстві з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій пояснили, що робити, коли затримують виплати внутрішньо переміщеним особам (ВПО).

Виплати внутрішньо переміщеним особам нараховуються тричі на місяць: 3-го, 12-го або 23-го числа. Натомість сама виплата відбувається раз на місяць.

Якщо відбуваються затримки й виплати не надходять понад місяць — це технічні проблеми, які варто усувати якнайшвидше.

Громадянам слід звернутися до органу соцзахисту за місцем фактичного перебування та з'ясувати причину. Там зобов'язані вас прийняти — незалежно від того, де саме ви зареєстровані.

Куди ще можна звернутися? Крім органів соцзахисту, громадяни мають можливість звернутися:

- до ЦНАПу;
- до Мінреінтеграції на телефони гарячої лінії з кризових питань 15-48;
- за номером гарячої лінії Офісу уповноваженого з питань ВПО +38 (066) 813-62-39.

Крім цього, можна надсилати повідомлення у месенджери та коментарі під дописами на офіційних сторінках відомств у соціальних мережах.

Очільниця Мінреінтеграції Ірина Верещук наголосила, що влада реагує на будь-який формат звернень. В Уряді працює ціла група: Мінсоцполітики, Мінцифри, Мінреінтеграції, яка розв'язує такі проблеми.

"Дуже багатьом вже змогли вирішити питання. Отже, будь-ласка, звертайтеся — допоможемо! Виплати від держави будуть нараховані та дійдуть до отримувачів", — заявила вона.

МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ ВПО ВИБІРКОВО ПЕРЕВІРЯТИМУТЬ

При зміні місця фактичного проживання внутрішньо переміщеної особи необхідно стати на облік за новим місцем. Про це нагадали в Міністерстві соціальної політики.

ВПО мають повідомляти орган соціального захисту населення про переміщення на інше місце проживання або про повернення до постійного місця проживання.

Для продовження виплат особам, які мають на це право, орган соціального захисту населення за новим місцем проживання робить запит до відповідного органу за попереднім місцем проживання.

Факт проживання/перебування переселенця за фактичним місцем вибірково перевіряється територіальними органами Національної соціальної служби України. За відсутності ВПО за фактичним місцем перебування посадова особа територіального органу зазначеної служби робить відповідний запис в акті і залишає ВПО повідомлення про необхідність протягом 10 календарних днів прибути до структурного підрозділу з питань соціального захисту за місцем перебування на обліку для проходження ідентифікації.

Якщо ВПО протягом 10 календарних днів не прибула, то приймається рішення про припинення надання допомоги на проживання з наступного місяця.

Виплата поновлюється, коли особа, яка має право на таку виплату, стає на облік ВПО за місцем фактичного проживання.

БОЛГАРІЯ ПРОДОВЖИЛА ПРОГРАМУ РОЗМІЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ

Міністр внутрішніх справ Болгарії Іван Демерджієв заявив, що уряд дозволив продовжити дію програми з розміщення українських біженців. Замість готелів біженців з України будуть розміщувати на державних об'єктах.

За словами міністра, на переселення буде відведено 15 днів, до середини листопада.

"Лише Болгарія і ще дві країни — Кіпр та Ірландія — надають такий захист (українським біженцям — ред.) на необмежений термін. З другого боку, ми хочемо переконатися, що взимку ці люди будуть розміщені у належних місцях і їм не доведеться переїжджати в суворі кліматичні умови", — сказав Демерджієв.

Нагадаємо, у червні Болгарія запропонувала українським біженцям нову програму підтримки. Нова програма передбачає 15 левів (близько 240 грн) на людину на добу за проживання та триразове харчування. Уряд Болгарії запропонував нову гуманітарну програму для вимушено переміщених людей з України. Для розміщення біженців використовуватимуть державні готелі, будинки та заклади, які зареєстровані в Національному туристичному реєстрі.

У Рівному провели масштабний пенітенціарний форум

Днями у нашому місті відбувся незвичний для регіону захід — II Міжнародний пенітенціарний форум "Пенітенціарна система у глобальному вимірі".

Форум звичайно ж був проведений у режимі онлайн, однак масштаби цього дійства та склад його учасників вражають. З метою з'ясувати для чого у нашому регіоні проведений цей форум та яка була мета його проведення, ми звернулись до одного із його модераторів — проректора з наукової роботи Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, кандидата юридичних наук, професора, академіка Андрія Боровика.

Пане Андрію як зародилась ідея проведення даного форуму і які основні цілі Ви ставили перед собою, як його модератор?

— Ідея організації та проведення форуму дійсно зародилась у стінах нашого університету. Власне це була ініціатива професора кафедри кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін, доктора юридичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Івана Богатирьова, а я її активно підтримував. Це уже другий Пенітенціарний форум, який ми організуємо. Перший був проведений 29 жовтня минулого року і одразу ж набрав багато шуму як у Міністерстві юстиції України так і у Державному департаменті з питань виконання покарань. Річ у тім, що вчені-кримінологи уже під час першого форуму у 2021 році вийшли на загальне об-

говорення низку актуальних і важливих питань, починаючи від роздільного тримання засуджених, закінчуючи функціонуванням незаконних слідчих ізоляторів, а це призвело до того, що вказані питання уже не змогли замовчати.

Хто у цьому році приймав участь у міжнародному форумі і чи запрошували Ви до його роботи не лише науковців, а і практиків?

— У цьому році кількість учасників форуму та їх географія значно розширились. Крім видатних вчених-кримінологів з України, таких як Іван Богатирьов, Валентин Коваленко, Олександр Джуза, Олексій Гумін, Олександр Колб, Олег Шкута, Михайло Пузиризов, Олена Рябчинська, Любов Крупнова та багато інших, до нас приєдналися доктори наук, професори з-за кордону, такі як Валерій Бужор — ректор Інституту кримінального права і прикладної кримінології республіки Молдова, Йозеф Зятко — Президент Європейського інституту безперервної освіти

(Словацька Республіка), Властиміл Віцен — ректор Університету політичних та соціальних наук (Чехія).

Щодо практиків, то активну участь у роботі форуму прийняли Олег Янчук — керівник Державної установи "Центр пробачії" та Олександр Адамець — керівник Рівненського відділення Центру, Валерій Колівошко — начальник управління ресоціалізації і соціальної реабілітації Департаменту з питань виконання покарань України, Володимир Стаднік — начальник управління дотримання прав засуджених зазначеного департаменту та багато інших, включаючи адвокатів, суддів та прокурорів.

Які основні проблемні питання винесено на розгляд учасниками форуму?

Багато коректив до функціонування усіх інститутів в Україні внісла війна. І пенітенціарна система не стала винятком. Як приклад, Олег Шкута підняв надзвичайно актуальне питання залишення нашої державою осіб, які тимчасово утримувались

у Слідчому ізоляторі Херсону на тимчасово окупованій території. Чому вказані особи не були переведені до інших слідчих ізоляторів, адже всі прекрасно розуміли, що здійснюється наступ на Херсонську область? Наразі доля цих громадян України невідома....Багато уваги під час форуму було приділено питанням незаконного функціонування "платних" камер у слідчих ізоляторах для так званого "блатного" контингенту, що порушує принцип рівності громадян перед законом і судом визначений Конституцією України. Професор Олександр Джуза зауважив, що давно потребує внесення змін Закон України "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві". Вченими та практиками звернуто увагу на утримання військово-полених та їх охорону працівниками Департаменту з питань виконання покарань, а не Військовою службою правопорядку, як це передбачено законом та низку інших надзвичайно актуальних та важливих питань.

Андрію Володимировичу, а які рішення приймалися за результатами проведення Пенітенціарних форумів та чи систематизувалися матеріали їх проведення?

За результатами роботи кожного з форумів сформовано Рекомендації, які скеровуються для розгляду у Міністерство юстиції України. Крім того, формуються збірники тез учасників Пенітенціарного форуму, які розсилаються їх учасникам та до обласних та університетських бібліотек, щоб науковці та здобувачі вищої освіти могли з ними ознайомитись.

ТАРИФИ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ: В КАБМІНІ УХВАЛИЛИ РІШЕННЯ

Уряд продовжив дію спецобов'язків на ринку електроенергії до 31 березня 2023 року — таким чином тарифи для населення не зміняться до кінця опалювального сезону. Про це повідомили в Міністерстві енергетики.

Кабінет Міністрів схвалив ухвалу, яка передбачає продовження спеціальних обов'язків на учасників ринку електроенергії.

Це означає, що пільгові ціни на електроенергію для побутових споживачів зберігатимуться протягом опалювального сезону до 31 березня 2023 року.

"Сьогодні, незважаючи на війну та масовані обстріли енергетичної інфраструктури, прийнято рішення зберегти незмінними тарифи для населення, щоб запобігти додатковому фінансовому навантаженню на наших громадян.

Вдячний кожному за своєчасну оплату електроенергії, це надзвичайно важливо для стабільної роботи наших енергокомпаній та оперативного проведення ремонтів об'єктів та обладнання, пошкоджених через ворожі атаки", — наголосив міністр енергетики Герман Галушенко.

КУРС ДОЛАРА У ЛИСТОПАДІ — ЕКСПЕРТ НАЗВАВ ДАТУ, КОЛИ ГРИВНЯ ПОЧНЕ ПАДАТИ

Хоча кінець жовтня ознаменувався падінням курсу долара до гривні, що опустився нижче від 40 гривень до приблизно 39,5 грн за долар, вже після 2 листопада заокеанська валюта може знову зробити стрибок вгору.

Такий прогноз зробив директор Інституту розвитку економіки України Олександр Гончаров, пов'язуючи це із черговим засіданням Федеральної резервної системи США — аналога

українського НБУ.

За словами експерта, саме 2 листопада Фредрезерв США, найімовірніше, підвищить ключову ставку на 75 базисних пунктів до 3,75% — 4,00% і американська валюта від цього зміцніє.

"Хоча справа не тільки у ключовій ставці ФРС. Долар США зміцнюватиметься відносно гривні ще й через фінансово-економічні проблеми, які нарастають у нашій країні.

Тому припущу: НБУ найближчим часом знову почне вживати заходів, щоби знизити курс гривні, бо відносно дорога нацвалюта сильно б'є по українській економіці та держбюджету; й інвестори будуть обережнішими з купівлею ОВДП", — прогнозує Гончаров.

На думку економічного експерта Олександра Охріменка, через скасування "зернового коридору" курс долара в Україні може швидко піти вгору, шоправда, навряд чи це зростання буде тривалим.

Що буде з пенсією військового, якщо його мобілізували повторно

Якщо військовослужбовець вийшов на пенсію, а потім був мобілізований повторно, він все одно отримуватиме пенсійні виплати.

Про це повідомили у Пенсійному фонді.

Військову пенсію призначають та виплачують після того, як військовослужбовець звільниться зі служби. Проте виплата цих коштів не припиняється, якщо його знову мобілізують за таких обставин:

- призов під час загальної мобілізації у особливий період;
- призов резервістів у особливий період;
- контракт під час особливого періоду (до закінчення або дня звільнення).

Після звільнення таких військовослужбовців зі служби розмір пенсії буде переглянуто, враховуючи доплати за до-

датковій вислуги років, а також грошове забезпечення за тією посадою, яку обіймав військовослужбовець під час повторного звільнення.

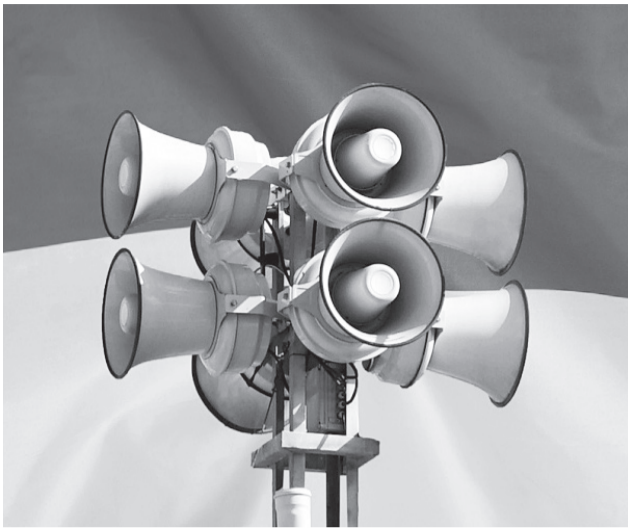
У жовтні на Рівненщині було утричі більше тривоги, аніж у вересні

За 251 день війни на Рівненщині було 292 повітряні тривоги.

Начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль підсумував "тривожну" статистику за жовтень:

- минулого місяця зафіксовано 29 тривоги (12 тривоги було у вересні);
- найдовша тривога була 10 жовтня. Вона тривала 5 год 16 хв (з 07:28 до 12:44);
- найкоротша тривога — 26 жовтня. Її тривалість — 4 хв (з 09:37 до 09:41);
- найбільша кількість тривоги була 26 жовтня. Того дня вони лунали п'ять разів;
- максимальна кількість днів без тривоги — 3 доби. "Режим тиші" тривав із 06 жовтня (06:07) по 09 жовтня (10:22).

"Початок листопада демонструє, що ворог зупиняється не збирається. Тому дуже важливо перебувати в укритті під час сигналу повітряної тривоги", — застеріг Віталій Коваль.

Рівненщина отримає 9 тисяч комплектів теплого одягу для дітей-переселенців

Гуманітарний проєкт із забезпечення одягом переміщених дітей віком до 14 років реалізує Мінреінтеграції спільно з дитячим фондом ЮНІСЕФ. У рамках цієї ініціативи на Рівненщину надійде 9 тисяч комплектів теплого одягу для дітей.

"З настанням холодів відчутно зростає потреба в теплому одязі для цієї категорії осіб. Адже більшість евакуйованих з небезпечних регіонів з мінімальною кількістю речей. 5 тисяч комплектів вже на Рівненщині. Ще 4 тисячі — очікуємо невдовзі. Їх може отримати кожна дитина у віці до 14 років з родини переселенців", — зазначив начальник Рівненської ОВА Віталій Коваль.

Комплект — уніфікований, підходить як дівчаткам, так і хлопчикам.

Набір одягу складається із:

- куртки,
- светра або світшота,
- термобілизни,
- зимових і спортивних штанів,
- шарпеток,
- черевиків,
- шапки, шарфа та рукавичок.

Рівненський обласний центр з надання соціальних послуг розподілить дитячий одяг і передасть районним військовим адміністраціям для забезпечення територіальних громад.

Нагадаємо, Рівненщина надала прихисток 81 888 внутрішньо переміщеним особам з регіонів, які постраждали від агресії рф. З них 38 456 ВПО залишилися на тривалий термін.

ГАРЯЧІ ЛІНІЇ, ЯКІ ДІЮТЬ НА РІВНЕНЩИНІ

Гаряча цілодобова лінія Рівненської обласної військової адміністрації 0800 500 078.

Чат-бот Рівненської обласної військової адміністрації у телеграмі @RivneMilitaryAdministrationbot.

Гаряча лінія ГУ Національної соціальної служби у Рівненській області для ВПО щодо тимчасового житла 098-505-83-25, 097-008-81-91.

Центр економічного розвитку та релокації бізнесу на Рівненщині: гаряча лінія 0 800 500 078, бот у телеграмі @rivnerelocation_bot.

"Гарячі лінії" Служби зайнятості Рівненської області для працевлаштування внутрішньо переміщених осіб: 067 363 88 27 та 096 539 53 59.

Працює телеграм-бот @work_in_Rivne_region для пошуку роботи на Рівненщині. Для роботодавців, щоб подати вакансію, потрібно перейти у чат-бот @employer_rivne_bot і поділитися запитуваною інформацією.

Гаряча лінія з освітніх питань Рівненської обласної військової адміністрації 068 30 36 017.

Цілодобовий колцентр департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської ОДА: 067 49 451 25.

Безоплатна правова допомога — 097-313-20-44.

Національне інформаційне бюро для пошуку людей 1648. Інформація про військовополонених, хворих та зниклих безвісти осіб, загиблих. Також форма для запитів відкрита на сайті nib.gov.ua.

Волонтерство: збір речей першої необхідності для тероборони, вимушено переселених осіб:

Державна гаряча лінія для бажаючих надати гуманітарну допомогу: для дзвінків з України — 0800 202 600, для дзвінків з інших країн — +38 044 237 00 02;

Координаційний центр Міжнародної гуманітарної допомоги на Рівненщині +38 096 895 25 41;

Рівненський обласний волонтерський штаб: 067-793-46-11, 095-350-68-61; Волонтерський штаб у КЗ "Будинок ветеранів": 096-894-22-27;

Волонтерський рух під егідою Президента України "Україна — для героїв", де збирають допомогу постраждалим (на базі Рівненської центральної міської лікарні) 096-929-23-12; 068-484-16 47; 096-891-77-29; 068-093-30-63.

Якщо ви хочете стати донором крові, записуйтесь у Рівненському обласному центрі служби крові за номером 067-363-41-44.

Побачили техніку без розпізнавальних знаків, предмети, мітки, дрони? Якщо бачите війська окупанта та техніку, помітили ворожі ДРГ, повідомте про це на спеціальний ОФІЦІЙНИЙ чат-бот — @stop_russian_war_bot.

У разі перебоїв в роботі бота, прохання надсилати інформацію в особисті повідомлення телеграм-акаунту @stop_russian_war. Або телефонувати: 102 — Головне управління Національної поліції області; (0362) 62-43-43 — Управління СБУ Рівненщини.

Надзвичайні ситуації

Пожежно-рятувальна — 101. Поліція — 102. Швидка допомога — 103. Аварійна "Рівнегаз" — 104.

Кол-центр "Рівнегаз" (0362)-46-11-04, (067) 01-01-104.

ПрАТ "Рівнеобленерго" — (0362) 69-45-55; 093-320-44-11, 067-620-44-11.

КП "Міськвітло" (м. Рівне) (0362) 26-54-19, (0362) 63-32-98.

Рівнеоблводоканал": Кол-центр — 0 800-219-218, Гаряча лінія — 0664005055. Аварійно-диспетчерська служба — (0362) 62 32 15, 050 375 40 70.

Диспетчерська "Рівнетеплоенерго" (0362)62-97-69, 067-432-80-50.

На випадок порушення зв'язку із спецлініями ДСНС Рівненщини "101" або "112" рятувальники підготували для громадян додаткові номери, щоб кожен житель області міг зателефонувати та звернутися по допомогу.

066-813-66-01 (Vodafone). 091-997-66-02 (Укртелеком ТриМоб) 063-332-09-92 (Lifecell). 067-332-01-56 (Київстар).

Рівненський міський центр зайнятості пропонує вакансії:

- адміністратор системи
- апаратник
- апаратник апретування
- артист оркестру (духового, естрадного, народних інструментів, симфонічного та ін.), 2 ос.
- артист-вокаліст (оперний, камерний, соліст, соліст-бандурист, музичної комедії, естради та ін.)
- бармен
- бібліотекар, 2 ос.
- бухгалтер, 7 ос.
- вантажник, 3 ос.
- варник харчової сировини та продуктів (кондитерське виробництво)
- виконавець робіт
- вихователь закладу дошкільної освіти
- водій автотранспортних засобів, 32 ос.
- водій навантажувача, 5 ос.
- вчитель закладу загальної середньої освіти
- головний бухгалтер, 6 ос.
- головний інженер
- дизайнер одягу
- дизайнер-виконавець графічних робіт
- директор фінансовий
- доцент закладу вищої освіти, 6 ос.
- дробильник (хімічне виробництво)
- друкар флексографічного друкування
- економіст
- експедитор
- електрик дільниці
- електрогазозварник, 7 ос.
- електромеханік
- електромеханік з ліфтів
- електромонтер з експлуатації розподільчих мереж, 2 ос.
- електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування, 10 ос.
- енергетик
- ерготерапевт
- завідувач господарства, 2 ос.
- закрійник, 4 ос.
- заливальник металу, 2 ос.
- заступник директора з навчально-виховної роботи
- заступник начальника відділу
- інженер, 3 ос.
- інженер з метрології

- інженер з пожежної безпеки
- інженер з якості
- інженер-будівельник
- інженер-механік груповий
- інженер-програміст
- інженер-технолог, 2 ос.
- інспектор (пенітенціарна система)
- інспектор з кадрів
- касир торговельного залу, 13 ос.
- керівник гуртка
- керівник музичний, 2 ос.
- комірник, 2 ос.
- комплектувальник меблів
- кондитер, 5 ос.
- конструктор одягу
- контролер технологічного процесу (виробництво тканин)
- кошторисник
- кравець, 2 ос.
- кулінар борошняних виробів, 2 ос.
- кур'єр
- кухар, 11 ос.
- лаборант (освіта)
- лаборант хімічного аналізу
- лаборант-мікробіолог
- личкувальник деталей меблів
- лікар ветеринарної медицини, 2 ос.
- лікар з гігієни праці, 2 ос.
- лікар з ультразвукової діагностики
- лікар функціональної діагностики
- лікар-анестезіолог, 2 ос.
- лікар-гастроентеролог
- лікар-дерматолог
- лікар-ендокринолог
- лікар-невропатолог
- лікар-ортопед-травматолог, 2 ос.
- лікар-стоматолог
- лікар-терапевт
- лікар-уролог
- логопед
- майстер
- майстер виробничого навчання водінню
- майстер з ремонту
- майстер з ремонту технологічного устаткування
- маляр, 4 ос.
- манікюрник

- машиніст (кочегар) котельні
- машиніст автовишки та автогідропідіймача
- машиніст бульдозера
- машиніст бурильно-кранової самохідної машини
- машиніст гранулятора
- машиніст грейдера причіпного
- машиніст екскаватора, 3 ос.
- машиніст крана (кранівник), 5 ос.
- машиніст крана автомобільного, 3 ос.
- машиніст навантажувальної машини, 2 ос.
- машиніст розфасувально-пакувальних машин, 2 ос.
- менеджер (управитель)
- менеджер в роздрібній торгівлі продовольчими товарами
- менеджер з маркетингу
- менеджер з організації консультативних послуг, 2 ос.
- менеджер з постачання, 2 ос.
- менеджер з туризму
- менеджер із збуту, 4 ос.
- механік, 4 ос.
- механік з ремонту транспорту
- механік-налагоджувальник
- мийник посуду
- мийник-прибиральник рухомого складу
- модельєр-конструктор, 2 ос.
- монтажник
- монтер колії
- начальник відділу
- начальник дільниці
- начальник цеху, 2 ос.
- начальник юридичного відділу
- обивальник меблів
- обвалювальник м'яса
- обліковець
- оброблювач риби
- оператор автоматичних і напівавтоматичних ліній холоднштампувального устаткування
- оператор верстатів з програмним керуванням, 6 ос.
- оператор дистанційного пульта керування у хімічному виробництві
- оператор заправних станцій, 4 ос.
- оператор розкрійного устаткування

- оператор швацького устаткування
- офісний службовець (документознавство)
- офіціант, 2 ос.
- охоронник, 2 ос.
- пекар, 5 ос.
- перекладач-дактилолог
- перукар, 5 ос.
- підсобний робітник, 16 ос.
- покоївка, 4 ос.
- помічник лікаря-стоматолога
- помічник майстра (оброблення волокна та перемотування нитки)
- прибиральник виробничих приміщень
- прибиральник службових приміщень, 2 ос.
- прибиральник територій, 4 ос.
- продавець непродовольчих товарів
- продавець продовольчих товарів, 24 ос.
- продавець-консультант, 11 ос.
- професіонал з розвитку персоналу
- професор закладу вищої освіти (історичних наук)
- рихтувальник кузовів
- різальник металу на ножицях і пресах
- робітник з догляду за тваринами
- робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків, 3 ос.
- робітник з комплексного прибирання й утримання будинків з прилеглими територіями, 3 ос.
- розкрійник
- сестра медична, 3 ос.
- сестра медична зі стоматології
- синоптик
- слюсар з виготовлення деталей та вузлів систем вентиляції, кондиціонування повітря, пневмо-транспорту
- слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування, 2 ос.
- слюсар з контрольно-вимірвальних приладів і автоматики (електромеханіка), 5 ос.
- слюсар з механоскладальних робіт, 5 ос.
- слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, 6 ос.
- слюсар з ремонту устаткування котельних та пілопідготовчих цехів, 2 ос.
- слюсар-електрик з ремонту електроустаткування, 2 ос.

- слюсар-інструментальник
- слюсар-ремонтник
- слюсар-сантехнік, 5 ос.
- сортувальник сировини, матеріалів та виробів (текстильне виробництво)
- сортувальник у виробництві харчової продукції (плоди, овочі та подібні продукти), 9 ос.
- спеціаліст державної служби, 2 ос.
- столяр, 6 ос.
- сторож, 4 ос.
- стропальник, 2 ос.
- техник-технолог (текстильна та легка промисловість), 2 ос.
- техник-технолог з виробництва меблів
- технолог, 2 ос.
- токар, 3 ос.
- фармацевт, 3 ос.
- фахівець
- фахівець (публічні закупівлі)
- фахівець з інформаційних технологій
- фахівець з фізичної реабілітації
- фельдшер
- фізичний терапевт
- формувальник ручного формування, 3 ос.
- формувальник тіста
- чистильник вентиляційних установок
- швачка, 72 ос.
- шеф-кухар
- штукатур
- юрист
- юрист

ВАКАНСІЇ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНОСТЮ У м.РІВНЕ
- адміністратор
- звукорежисер
- кухар
- представник торговельний
- укладальник-пакувальник
- фахівець з комп'ютерної графіки (дизайну), 2 ос.
- фрезерувальник
- швачка

За довідками звертатися в Рівненський міський центр зайнятості за тел. (0362) 26-55-32.

Зміни з 1 листопада: що зміниться для кожного з нас

З 1 листопада українців чекає чимало змін, зокрема, тариф на електроенергію може зрости. Також експерт прогнозує зростання цін на ринку нерухомості через набуття чинності закону №2600. Що стосується вартості закордонного паспорта – вона також зросте. В матеріалі телеканалу 24 написали основні з них.

СИТУАЦІЯ З ТАРИФАМИ

Оскільки уряд зафіксував тарифи на опалення, газ та гарячу воду протягом воєнного положення в Україні та протягом шести місяців після закінчення війни, то вони не зміняться у листопаді. Однак змін зазнає тариф на електроенергію для бізнесу.

ТАРИФ ДЛЯ БІЗНЕСУ ЗРОСТЕ

З 1 листопада може зрости тариф на електроенергію для бізнесу. Експерт з ЖКП Олег Попенко розповів, що він може скласти аж 7 – 7,5 гривень. Він додав, стосовно підвищення тарифу ведуться не лише активні розмови, але і є відповідний проект, що передбачає суттєве зростання тарифу для бізнесу.

ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ НИЧОГО НЕ ЗМІНИТЬСЯ

- Тариф електроенергії, як і раніше, залежатиме від кількості спожитих кіловатів: до 250 кіловат-годин – 1,44 гривні, понад – 1,64 гривні.

- Тарифи на газ не зміняться для усіх споживачів, котрі не відмовлялись від річного тарифу на користь місячного. Переважно річний тариф в Україні складає 7,99 гривні за кубометр газу. Детальніше з тарифами у різних постачальників можна ознайомитись далі в інфографіці.

ЩО З ОПАЛЕННЯМ

У деяких містах вже розпочався опалювальний сезон. Наприклад, у Києві, де дали тепло вже у близько 30% будинків, Сумах, Вінниці тощо. Також ряд міст планує розпочати опалювальний сезон з 1 листопада

- Мер Миколаєва повідомив, що з 1 листопада для жителів міста може розпочатись опалювальний сезон.

- У листопаді планують дати опалення на Львівщині, про що повідомило декілька міських голів. Мовиться про Червоноград та Жидачів.

- На Кировоградщині аналогічна ситуація. Мер Світловодська розповів, що на підприємстві "Світловодськпобут" почали наповнення мереж.

- У Рівному станом на 1 листопада опалювальний сезон не розпочато.

СКІЛЬКИ ПЛАТИТИМУТЬ УКРАЇНЦІ ЗА ОПАЛЕННЯ

Цьогоріч НАК "Нафтогаз" продає газ по значно вищій ціні, ніж торік: 7,96 проти 6,33 гривні за кубометр газу. Тож для побутових споживачів комунальна платіжка теж збільшиться.

Якщо взимку мешканці опалюватимуть будинок 200 кубами газу, то:

- у грудні 2022 року платіжка за газ становитиме 1 592 гривні;

- у той час, як у грудні 2021 року вона була лише 1 266 гривні.

ПДВ ДЛЯ ДЕВЕЛОПЕРІВ

З 1 листопада набирають чинності закон №2600, який передбачає запровадження для девелоперів податку на додану вартість за касовим методом, а для людей-продавців на первинному ринку податок на доходи фізосіб у розмірі 18% з різниці між ціною купівлі ціною продажу при першому продажу квартири.

Таким чином закон повинен унеможливити будь-які мані-

пуляції з відшкодуванням та оптимізацією ПДВ та стимулюватиме зростання будівництва. Однак експерт з ринку нерухомості, у коментарі *Нерухомості 24*, зауважив, що стартові ціни можуть підскочити в середньому на 10 – 15%.

ЗАКОРДОННИЙ ПАСПОРТ ПОДРОЖЧАЄ

У листопаді зміниться й вартість адміністративних послуг у сфері міграції, що передбачено постановою Кабміну № 1180. Тож вже з 1 числа листопада вартість термінового оформлення паспорта, закордонного паспорта та проїзного документа біженця зросте.

- Оформлення чи обмін паспорта громадянина України протягом 10 робочих днів зараз коштує 252 гривень, з 1 листопада – 496 гривень.

- Оформлення закордонного паспорта громадянина України за три чи сім днів зараз – 704 гривень, з 1 листопада – 992 гривень.

Зверніть увагу! Вартість оформлення внутрішнього і закордонного паспорта за стандартний термін не зазнає змін.

СКІЛЬКИ КОШТУВАТИМЕ ЗАКОРДОННИЙ ПАСПОРТ

Вартість закордонного паспорта, як внутрішнього, складається з вартості послуг та бланку. Бланк внутрішнього паспорта коштує 246 гривень, а закордонного – 381 гривню.

- Повна вартість закордонного паспорта за стандартний термін залишиться 733 гривень (352+381).

- Термінового з 1 листопада складатиме 1 373 гривень (992+381), нині вона на рівні 1 085 гривень (704+381).

Також через шість місяців після закінчення воєнного стану подорожчає вартість нетермінового оформлення паспорта. Оформити внутрішній документ за 20 днів стане у 248 гривень проти 126 гривень зараз, закордонний – 469 гривень проти чинного тарифу у 352 гривні.

ПЕНСІЇ ТА ЗАРПЛАТИ

У листопаді розмір пенсій та зарплат не зазнає змін й залишиться на чинному рівні. Нагадаємо, що мінімальна зарплата у жовтні зросла до 6 700 гривень. Що стосується пенсій, то вони зараз на рівні 2 680 гривень, але за умови повного страхового стажу: не менше ніж 35 років для чоловіків та 30 років – для жінок.

ЕЛЕКТРОННИЙ РЕЦЕПТ НА РЕЦЕПТУРНІ ПРЕПАРАТИ

З листопада запрацює другий етап впровадження електронного рецепта на наркотичні (психотропні) лікарські засоби. Також посилюється контроль аптек з ліцензією на випуск таких препаратів: закладам необхідно зареєструватися в ЕСОЗ (Електронна система охорони здоров'я).

Після отримання е-рецепту пацієнту приходиться повідомлення SMS, де будуть вказані унікальний номер і код погашення. Ці дані потрібно повідомити фармацевту в аптечному закладі, щоб мати змогу отримати лікарський засіб на руки.

Вважається, що запровадження цього етапу допоможе спростити доступ до необхідних препаратів тим пацієнтам, які потребують складного лікування. Водночас відбудеться цифровізація медичної сфери, що підштовхне Україну до євроінтеграції, оскільки контролюваність випуску рецептурних ліків буде забезпечуватися набагато якісніше.

Зауважимо, з 2023 року планується почати третій етап – запуск е-рецепту на всі препарати.

ВОЄННИЙ СТАН ТА ЦІЛЬОВА

МОБІЛІЗАЦІЯ

В Україні продовжили воєнний стан та загальну мобілізацію до 21 листопада. Влада повідомила, що після закінчення війни може бути оголошена цільова мобілізація. Під час такої мобілізації населення не братиме участь у бойових діях, натомість його залучатимуть до праці на визначених територіях після проведення розмінувань та аварійно-рятувальних робіт.

Важливо! На час цільової мобілізації робоче місце, посада та середня зарплата зберігаються.

ВСЕ ЩО ВІДОМО ПРО ЦІЛЬОВУ МОБІЛІЗАЦІЮ

- Володимир Зеленський скасував осінній призов та відтермінував демобілізацію.

- Раніше в ОП заявили, що поки оголошувати додаткову мобілізацію не планують. Однак, усе залежить від ситуації на полі бою.

- Речник Державної прикордонної служби зазначив, що українські студенти не підлягають мобілізації. Однак, чоловіки не можуть виїжджати за межі держави.

ДОРОЖНІ ЗНАКИ ТА РОЗМІТКА

З 1 листопада зазнають змін правила дорожнього руху. Зокрема зміняться вимоги щодо крайової дорожньої розмітки, а от що стосується відповідальності за порушення вимог дорожніх знаків та розмітки проїзної частини доріг, то вона залишається тою, що і була. Також зміни будуть пов'язані з рухом велосипедистів, пішоходів та осіб з порушенням зору.

Нові дорожні знаки:

- житлова зона,
- пішохідна доріжка,
- початок населеного пункту і його закінчення,
- напрямки повороту,
- місця дозволеної зупинки та стоянки,
- заборона руху транспортних засобів,
- автозаправні/електрозарядні станції,
- місце для зарядки електромобілів,
- платна дорога та її кінець,
- острівце безпеки,
- діагональний пішохідний перехід та інші.

Нова дорожня розмітка:

- вводиться нова розмітка для позначення засобу для заспокоєння руху,
- виділені місця паркування вздовж доріг і наближення до кільцевої розв'язки,
- перед виходами з території шкіл,
- для позначення місця концентрації ДТП,
- для позначення виділені місця паркування уздовж доріг тощо.

ЄС готовий постачати Україні електроенергію

Єврокомісарка з питань енергетики Кадрі Сімсон заявила, що Україна може розраховувати на допомогу в енергетичній сфері, а саме на поставку електроенергії в нашу країну.

ЄС ГОТОВИЙ ДОПОМОГТИ

росія завдає шкоди енергетичній інфраструктурі України вже близько місяця. Якщо дії країни-агресорки надалі продовжуватимуться і це спричинить гострий дефіцит електроенергії, то Євросоюз не сидітиме осторонь.

Відтак, в Україну готові постачати електричну енергію. Про це заявила Єврокомісарка з питань енергетики Кадрі Сімсон:

У нас є необхідні передумови для цього. Перший крок був зроблений ще в березні, коли ми за два тижні синхронізували українську енергомережу з мережею континентальної Європи, у чому багато хто сумнівався. У цій системі електроенергія може передаватися в обох напрямках. Це означає, що Україна може як експортувати, так і імпортувати електроенергію з ЄС, – додала єврокомісарка.

Також, йде мова й про продаж електроенергії від найближчих сусідів України. І хоча обсяги, які вони можуть надати, об-

межені потужностями для торгівлі, зараз ведеться тісна співпраця задля збільшення ліміту.

НЕ ВСЕ ТАК ОДНОЗНАЧНО

За прогнозами експертів ціна на світло на європейському ринку в 5 разів дорожча, порівняно з українським ринком.

Юрій Корольчук, експерт Інституту енергетичних стратегій, у коментарі 24 каналу зауважує, що питання імпорту швидше у тому, як саме Україна буде постачати ту електроенергію, якщо пошкоджена інфраструктура.

Зараз у нас оцінюють дефіцит електроенергії у 1,5 гігавата. Такий обсяг імпортувати не можливо, адже він надто великий. Максимум можна імпортувати 500 мегават. Тим більше усі країни-сусіди України, а це Польща, Угорщина, Румунія – дефіцитні у плані електроенергії. Тому імпорт не розв'язуватиме питання, – додає Корольчук.

Який рівень інфляції заклали у бюджеті-2023

Уряд спрогнозував основні макроекономічні показники на 2023 рік та вже подав проєкт бюджету до Верховної Ради. Очікується, що ціни продовжать рости і наступного року, проте не так стрімко, як вважали раніше.

Раніше повідомлялося, що рівень річної інфляції може сягнути 30%. Проте річну інфляцію встановили на рівні 28%. Про це пише 24 канал.

ЩО БУДЕ З ІНФЛЯЦІЄЮ

Уряд скоригував прогноз зростання ВВП на 2023 рік в бік консервативного сценарію замість песимістичного (3,2% замість 4,6%), а прогноз інфляції зменшили з 30% до 28%.

При цьому НБУ очікує, що наступного року інфляція скоротиться до 20%. Цьому сприятимуть:

- поліпшення інфляційних очікувань;

- налагодження логістики;
- поступове зростання виробництва;
- зниження світової інфляції;
- жорстка монетарна політика НБУ.

Натомість висока вартість енергоносіїв та потреба в поетапному приведенні енергетичних тарифів для населення до ринкових рівнів не даватимуть інфляції скоротитися більш суттєво.

Важливо! Уряд закладає середньорічний курс долара на 2023 рік на рівні 42 гривні. За прогнозами НБУ, на кінець 2023-го року долар коштуватиме 45,8 гривень.

ВАЖЛИВІ ПОКАЗНИКИ БЮДЖЕТУ

- Доходи бюджету – 1,3 трильйона гривень;
- Видатки – 2,6 трильйона гривень;
- Дефіцит бюджету – 66,8 мільярда доларів, тобто 20,6%

ВВП;

- Прожитковий мінімум – 2589 гривень;
- Мінімальна заробітна плата – 6700 гривень;
- Зростання економіки – 4,6% в реальному вираженні та 37% у номінальному.

Пріоритет бюджету 2023 – безпека та оборона. На боротьбу з російськими загарбниками спрямували понад 1 трильйон гривень, це більше ніж 18% ВВП. Також уряд збільшив обсяги видатків на виплати пенсій і ліквідацію наслідків збройної агресії росії, зокрема: будівництво, ремонт, купівля людям житла, на наукову й науково-технічну діяльність, на пільгові іпотечні кредити ВПО.

Дефіцит держбюджету наступного року, який складе понад 20% ВВП, планують покрити його коштом допомоги партнерів. Україні потрібно залучити 38 мільярдів доларів. Їх планують отримати від ЄС, США, МВФ та інших донорів.

Що таке морські дрони і як вони атакували базу ЧФ

Базу Чорноморського флоту в бухті Севастополя вранці 29 жовтня атакував "рій" морських і повітряних дронів. Така масштабна операція відбулася вперше в світовій історії. Москва звинуватила в цьому Україну і Британію.

За даними міністерства оборони РФ, кораблі в бухті атакували як безпілотні літальні апарати (БПЛА) так і морські ударні дрони. Російські військові підрахували, що перших було 9, а других — 7 штук.

Російське міністерство запевняє, що "терористична атака" була організована українськими спецпризначенцями під керівництвом британських інструкторів. Але начебто російські силовики змогли зірвати напад і "несуттєво постраждав" лише один корабель.

За підрахунками військових експертів, постраждати могли насправді 3 або 4 кораблі ЧФ, зокрема флагман "Адмірал Макаров".

Ця операція стала для Кремля підставою оголосити про призупинення своєї участі в "зерновій угоді".

Британія обвинувачення на свою адресу заперечила, Україна не взяла на себе відповідальність за атаку, але й прямо не спростувала заяви Москви.

НАДВОДНІ ДРОНИ – ЩО ЦЕ?

Відомо, що Канада дійсно використовує надводні дрони, але насамперед з науковою метою.

Наприклад, в січні канадська компанія JASCO Applied Sciences повідомила про використання безпілотних суден для морського моніторингу.

Акустичні датчики і відеокамери дрона змогли виявити морських свавців під час роботи біля узбережжя Британської Колумбії та надіслали дані для перевірки аналітикам в експертному центрі.

Надводні безпілотники мають доволі різноманітні конструкції і характеристики. Вони можуть виглядати як невеликий човен чи каяк або як баржа чи вітрильник.

В ударному дроні у передній частині судна може міститися вибухівка, що перетворює його на атаквальну зброю. Вони зазвичай мають систему відеоспостереження, локатори і зв'язок з центром управління.

Власне, на відео атаки в бухті Севастополя, оприлюдненому в ЗМІ, видно як безпілотні човни буквально "полюють" на російські кораблі, щоб врзатись в їхній корпус і завдати пошкоджень.

Офіційно такі апарати саме для військових цілей розробляють лише декілька держав.

Так, два роки тому Туреччина презентувала свій проєкт надводного безпілотника під назвою ULAQ.

Цей апарат оснащується оптико-електронною та радіолокаційною станціями для виявлення та супроводу цілей. Вага безпілотника складає 2 тонни, максимальна швидкість — до 35 вузлів (65 км/годину), а радіус дії — до 215 морських миль (тобто до 400 км).

На безпілотному човні також передбачена можливість встановлення ракет.

В серпні цього року почалось серійне виробництво турецького морського безпілотника.

Про розробки надводних дронів повідомляли також США і Британія.

Однак, про бойове застосування ударних апаратів посадові особи світових держав воліють не оголошувати.

Капітан першого рангу запасу Військово-морських сил України Андрій Риженко вказує, що такі апарати вже зараз використовуються достатньо широко, але без зайвої публічності.

"Вони застосовуються досить широко, хоча і не рекламуються. Ви ніколи не знайдете на сайтах ВМС жодної країни, що в них є такі системи. Це все належить до спеціальних операцій зі знищення найбільш цінних військових цілей на визначеній глибині базування противника", — сказав експерт в інтерв'ю "Радіо НВ".

УКРАЇНСЬКИЙ ВИНАХІД?

Українські посадові особи не взяли на себе відповідальність за інцидент в Севастопольській бухті.

Олексій Арестович, радник офісу президента, наприклад, заявив, що російські кораблі могли постраждати від "дружнього вогню" з боку російських же гвинтокрилів або іранських дронів.

Радник голови ОП Михайло Подоляк назвав те, що відбулося, "дивною севастопольською історією" і зазначив, що причини аварій на російських кораблях невідомі.

Однак, українські військові експерти дають зрозуміти, що морські дрони не лише запустили українські силовики, але власне ці апарати і є розробкою України.

"Вітаю колег з СБУ (Служби безпеки України) та ВМС ЗС України з реалізацією однієї з найрішучіших та найсміливіших операцій на морі у цій війні! Це назавжди увійде в підручники "війни на морі", — так прокоментував атаку дронів на ЧФ колишній морський піхотинець, голова фонду "Повернись живим" Тарас Чмут.

Чинний офіцер ЗСУ, керівник компанії, що займається безпіотною авіацією, Юрій Касьянов каже про причетність українських фахівців до розробки дронів, що були задіяні в нападі на Чорноморський флот.

"Атака дронів на Севастопольську бухту — це не про британців. Чи не про НАТО. Це — вартий задрості приклад максимальної консолідації зусиль силових структур та приватного бізнесу", — написав він у фейсбуці.

Валерій Яковенко, керівник DroneUA — компанії з виробництва і експлуатації БПЛА, каже BBC News, що Україна має необхідні технології для створення відповідних морських дронів.

"Так, це можливо. Я вважаю, що в Україні команди і спеціалісти, що можуть бути долучені до розробки аналогічного типу обладнання, існують. — каже експерт. — В нас навіть концентрація таких людей більше ніж будь-де на планеті. Якщо ми говоримо про технічну базу і комплектуючі, для створення цих апаратів, то наголошую, що Україна є частиною цивілізованого світу і має доступ до будь-якого обладнання передових країн світу".

Більш того, фахівець зазначає, що саме морські безпілотники не є надскладними апаратами і широко використовуються у світі, зокрема в дослідницьких цілях.

"Якщо ми говоримо про їх мілітарне застосування, то, чесно кажучи, нічого надсучасного чи надсекретного в цих технологіях нема".

Наприклад, в стратегії розвитку Державної прикордонної служби України передбачено, що станом на 2020 рік на її озброєнні мало перебувати 11 безпілотних плавальних засобів для патрулювання узбережжя.

Восени 2016 року приватна суднобудівна компанія з Миколаєва UnikYachts навіть показала проєкт підготовленого для прикордонників безпілотного катера "Тінь".

На його борту планували встановити озброєння: два кулемети, 30-мм гармати і керовані ракети.

Зараз керівник цієї миколаївської компанії Юрій Ніколенко каже BBC, що на озброєння українських силовиків безпілотник так і не потрапив.

"Ми в 2016 році розробили прототип, але у виробництво він поки що так і не пішов".

Однак, за словами Ніколенка, його компанія наразі продовжує працювати над "розвитком українського флоту, зокрема і військового". Деякі розробки є непублічними, зауважив він. Вони стосуються також сфери ударних надводних дронів, зазначив співбесідник.

Що стосується виробництва таких апаратів в Україні, то розробник вважає, що вітчизняні підприємства мають всі необхідні технологічні умови.

"Технічних і інтелектуальних спроможностей в Україні вдосталь. Виробляти це, навіть зараз під час війни, Україна в змозі", — впевнений він.

ЯК БУЛА ПРОВЕДЕНА АТАКА?

Основна складність може полягати в забезпеченні керованості надводних дронів під час атаки на рухому ціль.

Тривале перебування на воді такого апарата не є важким для реалізації. Але для вдалого виконання місії дрон має бути на постійному зв'язку з командним пунктом чи людиною, що безпосередньо ним керує.

"Це можна зробити за допомогою радіозв'язку. Але тут є велика кількість перешкод, зокрема використання російською стороною РЕБ (радіоелектронної боротьби), постановка шумових завад і т.д.", — пояснює Валерій Яковенко.

Інший варіант — це використання супутникових технологій для трансляції сигналу між безпілотником і пунктом управління.

Яковенко вважає, що саме такий варіант був використаний при атаці на кораблі в Севастополі.

Фахівці з американського видання The Warzone допускають, що морські дрони автономно прибули до певної точки біля Кримського узбережжя по GPS-навігації, а там вже керування ними підхопив оператор на березі.

Також є версія, що саме безпілотники в повітрі допомагали операторам вправно керувати надводними апаратами.

Ще 21 вересня окупаційна влада Севастополя повідомила про виявлення і знищення невідомого надводного апарату на узбережжі.

На фото, які оприлюднили місцеві ЗМІ, видно, що безпілотник невеликий за розмірами, має форму каяка чи байдарки. Водночас на дроні помітне розташування пристрою, схожого на антену супутникового зв'язку. Також на корпусі безпілотного човна є відеокамера, інфрачервоний датчик та, ймовірно, детонатори для підриву.

Аналітики профільного видання NavalNews вважають, що це український новітній ударний дрон і саме такі апарати були використані 29 жовтня для атаки на Севастополь.

На основі поширеного в ЗМІ відеозапису атаки безпілотників вони вважають, що ймовірно українським силам вдалося пошкодити флагман Чорноморського флоту РФ — фрегат "Адмірал Макаров".

Зокрема, на запису видно, як ударний човен швидко наближається до корабля цього типу і, скоріш за все, врзається в нього, після чого зникає зображення.

російський президент Володимир Путін на пресконференції 31 жовтня сказав, що українські безпілотні човни небезпечні не тільки для військових, але й для цивільних суден. Оскільки вони начебто мають довжину близько 6 метрів і несуть приблизно 500 тонн вибухівки (очільник Кремля вочевидь обмовився, маючи на увазі 500 кг).

Дописувач NavalNews, ексфіцер ВМС Туреччини Тайфун Озберк робить висновок, що росія, колись потужна морська держава, втратила базові можливості захисту портів, ефективної розвідки і оцінки можливостей противника.

"Безпілотна ударна операція" в Севастополі, зауважує він, змінить ставлення до розвитку військово-морських сил в усюмо світі.

"У майбутніх конфліктах кораблям, які не оснащені ефективними системами захисту та виживання, буде ще важче, а зграя безпілотників стане основною проблемою для великих бойових кораблів", — прогнозує аналітик.

НЕ ПЕРШИЙ ПРЕЦЕДЕНТ

Комбінована атака з надводних і повітряних дронів, проведена біля Кримського узбережжя, є унікальною. Однак, використання ударних морських дронів або й просто замінованих човнів для тарану суден противника є апробованою в історії практикою.

Зараз активно над створенням цілих флотів безпілотних суден працюють США, Китай, Ізраїль і Іран.

Щодо останнього, то вважається, що саме Тегеран постачає ударні безпілотні човни встановленим-хуситам в Ємені.

З їхньою допомогою вони атакують великі кораблі біля узбережжя свого військового противника — Саудівської Аравії.

Так, в грудні 2020 року був здійснений таран замінованим човном танкера з паливом біля саудівського порту Джидда, а в січні 2017 — аналогічного нападу зазнав фрегат ВМС Саудівської Аравії.

Цей інцидент вважається першим підтвердженням випадком застосування безпілотних надводних суден з вибухівкою для атаки на судно противника.

Український розробник таких апаратів Юрій Ніколенко каже, що за цією технологією — майбутнє збройних конфліктів на морі. Передусім через фінансовий аспект.

"Наприклад, фрегат коштує декілька десятків мільйонів доларів, на його будівництво і на навчання екіпажу йде декілька років. Його утримання, ремонт, встановлення озброєння, заправка теж коштують десятки мільйонів доларів. А 10 безпілотників — це лише декілька мільйонів доларів собівартості. Терміни їх створення і видатки на експлуатацію взагалі не співставні".

Таким чином, постає питання, чи є доцільним вкладати величезні кошти в побудову військових кораблів, які пошкодити може набагато дешевший безпілотник.

Крім того, звертає увагу експерт, повертаючись до теми "севастопольського інциденту", дронам вдалось наблизитись на доволі близьку відстань до стоянки кораблів противника. Це значить, що більшу частину шляху вони подолали непоміченими.

Це говорить про їхню ефективність.

"Вони (росіяни) їх виявили, лише коли ті почали безпосередньо атакувати кораблі. Що занадто пізно", — пояснює Юрій Ніколенко.

Намагання знищити невеликі і рухомі морські дрони за допомогою хаотичної стрілянини з гвинтокрилів також не дало бажаного ефекту для російських військових, впевнений експерт.

"У дім прийшов російський солдат і згвалтував" — розповідь 75-літньої жінки з-під Херсона

Біля військового шпиталю в Бахмуті на сході України стоять купи закривавлених нош.

Медики, які вийшли перепочити, і солдати, що привезли поранених товаришів, стоять у дверях і курять, слухаючи безперервний гул осіннього дощу, який переривають різкі вибухи і глухий гуркіт снарядів.

На вулиці поруч — обгорілі машини і фургоны. Біля обстріляних будівель — бите скло та розбита бруківка.

Деякі собаки, які колись були домашніми улюбленцями, судячи з їхнього прагнення до людської компанії, туляться у кутках під'їзду. Один із них лежить і тремтить без інтересу до шматків їжі, яку пропонують солдати.

Більшість мирних жителів Бахмута давно переїхали у безпечніше місце. Живі істоти, які лишилися під вогнем, поділяють певну солідарність. Цей пес, пояснює втомлений працівник лікарні, був контужений під час вибуху.

Подорож з Бахмута на сході в інший кінець лінії фронту в Херсонській області дозволяє побачити, що українці, втомлені й замкнені у виснажливій рутині війни, мають намір продовжувати боротися з росіянами за свою незалежність.

Рішення російського президента Володимира Путіна в лютому вторгнутися, щоб підкорити народ, який, на його думку, не відрізняється від росіян, загострило їхню почуття нації.

ХІРУРГ

Один із хірургів військового шпиталю у Бахмуті Володимир Пігулевський погоджується на розмову. До моменту мобілізації 24 березня він працював у невідкладній медичній допомозі в цивільній лікарні.

Ми розмовляємо в імпровізованій операційній, з двома столами. Операційна кімната чиста і добре забезпечена, але монітори та реанімаційне обладнання в ній — базові.

У шпиталі тихо, з низької хмари, яка нависла над Бахмутом, лив дощ — за такої погоди обстрілів зазвичай менше. Операційна була не зайнята, тож Володимир мав час на розмову.

"На щастя, сьогодні вранці поранених не так багато. Але були дні і навіть тижні, коли поранених дуже багато, осколкові та кульові поранення, ампутації ніг внаслідок обстрілів чи розривів мін".

"Нам доводилося працювати 24 години на добу, навіть два дні поспіль без можливості присісти — ми зупинялися лише, щоб поїсти чи сходити в туалет".

Володимир також чергує на передовій, надає негайну медичну допомогу пораненим.

"Це дуже важко. Іноді вибір стоїть між власним життям і життям поранених хлопців. Я ніколи не бачив, щоб хтось боявся померти. Ніхто не сидить і не чекає навіть під час обстрілу. Всі йдуть забирати поранених, надава-

ти їм першу допомогу, потім нести в машину, щоб привезти сюди".

"Це не так складно психологічно, як страшно... страху не відчувають лише люди з психічними захворюваннями".

Лікар розповідає, що у військовому шпиталі доводиться лікувати рани, які до вторгнення можна було побачити один-два рази за кілька років.

"Працюючи в лікарні швидкої допомоги, я бачив багато смертей. Але це було в мирний час. Тут я бачу, як воюють наші хлопці. Поранення, які вони отримують, руйнують ім життя. Це мене пригнічує більше, ніж усе інше".

"Страшно бачити біль наших солдатів. Бачити травму, яку вони отримують на цій війні. Найжахливіше — бачити страждання нашої країни. Це найжахливіше. Решта — це лише наша робота".

Через кілька хвилин з машини швидкої допомоги виходить солдат із пораненням руки кулею снайпера. Іншого заносять на ношах, просочених брудом і кров'ю, чоловік має численні осколкові поранення. Володимир швидко повертається на приймальний пост і береться за роботу.

Тут не побачиш драматичність відділень швидкої допомоги, яку зображують у серіалах. Володимир і його колеги спокійні, вони тихо розмовляють і швидко рухаються, їхнє завдання — стабілізувати стан пацієнтів, перш ніж привезуть наступну партію поранених з передової.

АРТИЛЕРИСТ

Щоби дістатися до передової, потрібно їхати дорогами у глибокій багнюці безкрайніми сільськогосподарськими угіддями.

Наша команда ВВС отримала дозвіл відвідати артилерійську частину, яка сховалася у вузькій лісосмузі посеред поля. Ми пообіцяли не повідомляти про місце розташування бліндажів, окрім того, що частина перебуває на лінії фронту на Донбасі.

Артилерійський вогонь лунає постійним саундтреком — іноді це близький, гучний і різкий обмін вогнем з росіянами, іноді глухі, басові ноти, які доливають з дальшої лінії протистояння.

На озброєнні частини є дві пускові установки БМ-21 "Град". Оператор однієї з них не називає свого справжнього імені. Називайте мене Лисий, каже він.

До підписання військового контракту у 2019 році артилерист був будівельником, робив ремонт в квартирах. Тепер він керує високоруйнівною системою зброї, розробники якої в Радянському Союзі наприкінці 1950-х років встановили систему з 40 ракетних стволів на потужну вантажівку. БМ-21 "Град" — перевірена машина для вбивства. Вона може спустошити площу близько гектара — іншими словами, велике поле транспортних засобів і військ.

Лисому трохи за 30. Він керує заряджанням і стрільбою "Граду", тому що має великий досвід роботи з системою. Це не високі технології. Його екіпаж вручну прикручує запобіжники до передньої частини ракет і затягує невелике кріплення, щоб утримати їх на місці. Потім вони завантажують ракети у стволи. Коли одна з них не піддається, Лисий штовхає її ногою у високому гумовому чоботі. Такі носять усі чоловіки, тому що осіння багнюка глибока і в'язка.

Артилерист відкрито розповідає про своє життя після вторгнення.

"Мене розбудили о 4:20 ранку 24 лютого. Відтоді я воюю. Усе дуже одноманітно. Ми переходимо з місця на місце".

"Що ми робимо? Ідемо і запускаємо снаряди по цілях, які нам дають. Ми воюємо. Ніхто не казав, що це буде легко. Але ми справляємося".

Обидві пускові установки БМ-21 підрозділу стоять у виритих бульдозером ямах на схилі пагорба. Вони не стріляють зі місця, де стоїть частина.

Коли координати цілі визначені, вантажівку з ракетами вивозять з укриття, з'являється зелений монстр, його величезні шини до половини потопують у рідкому бруді. Крізь ще глибшу багнюку "Град" продирається до відкритої місцини на височині, куди одразу починають прилітати російські снаряди.

Лисий і його команда працюють швидко, ігноруючи удари на відстані менше 100 метрів, і випускають два залпи ракет. Потім вони повинні згорнутися і швидко залишити місце, перш ніж росіяни вразять їхні позиції кон-

тратарейним вогнем. Я бачив дим і полум'я, коли вибухнула ще пара російських снарядів.

Наш позашляховик Hyundai, програвши у змаганні з величезним БМ-21, застрягає у густій багнюці. Місиво принаймні поглинає частину удару снарядів, які безперервно летять у наш бік.

Перш ніж російські артилеристи встигнуть налаштувати вогонь, Лисий і його люди забирають нас на борт свого БМ-21. Вони відвозять нас у безпечніше місце, а потім повертаються, щоб врятувати наш позашляховик і його водія, який під обстрілом намагався його завести.

Позашляховики, навіть ті, на яких за мирного життя можна було лише відвезти дітей до школи, тепер в Україні дефіцитні.

Повернувшись у табір, Лисий каже, що вони хотіли б мати більш сучасне обладнання, але додає, що дуже любить свій старовинний Град БМ-21.

"Мой вантажівці 52-53 роки. Ми своїми силами її ремонтуємо, даємо їй друге життя, бо на кону наше життя".

А як щодо операції, яку ми шойно бачили, запуску ракет під вогнем і проїзду полем, забитому багнюкою, на транспортному засобі, якому більше пів століття, під шквалом снарядів?

"Звичайно, нам страшно. Але ми долаємо страх і продовжуємо воювати. Був обстріл. Нічого драматичного. Нам вдалося втекти від снарядів. Наша "старушка" нас врятувала".

ВЧИТЕЛЬКА

Людмила — тиха жінка років 75, вдова, яка до виходу на пенсію працювала вчителькою історії, у селі її добре знають. На початку року вона не вірила, що Путін накаже своїм людям напасти на Україну і що це матиме такі жорстокі наслідки.

"Ми вважали їх братнім народом. Я не могла уявити, що вони здатні робити такі речі з людьми".

росіяни прибули 24 березня. Перші, за словами Людмили, які приїхали через Крим, поводитися добре. На війнах часто солдати на передовій більш дисципліновані, ніж тилові війська, які йдуть за ними.

Найгірше прийшло зі сходу, від бойовиків, вихованих сепаратистськими режимами в Луганську та Донецьку. Вони тероризували село, вимагали горілку та вино, крали машини та пальне, грабували будинки. Вони забирали чоловіків у мішках на голові, катували — принаймні в одному випадку до смерті.

Людмила каже, що російські військові, які і самі були досить страшними, "не вважали ополченців за людей". Ті, хто мали бути союзниками, сварилися, влаштували п'яні бійки і навіть перестрілки.

Через місяць окупації Людмила мала можливість виїхати з дочкою Ольгою на територію, яку контролювали українці. Але попри благання Ольги, вона відмовилася переїхати у безпечне місце, бо сподівалася зберегти своє майно, а насамперед зібрану нею колекцію документів про історію свого села та родини.

Коли Ольга та її близька подруга, яка жила неподалік, поїхали, Людмила залишилася одна. Жінка була постійно налякана, вона приймала ліки від високого тиску, але знаходила в собі сили пережити довгі, самотні дні. Її собаки гавкали, коли наближалися незнайомці. Потім, у ніч на 13 липня: "О пів на одинадцять я почула дуже гучний стукіт у своє вікно".

"Моє тіло стиснулося. Хто це міг бути?"

Моє обличчя, тіло, ноги, руки паралізував страх. Я зачинила усі вікна, але одне з них було ще трохи відчинене. Я побачила крізь нього солдата. Я вагалася, чи пускати його. Чи зможу я його чимось вдарити? Чи зможу я з ним впоратися?"

"Коли я відчинила двері, він одразу вдарив мене кулаком по обличчю. Вибив мені два зуби і злавав ніс. Я була вся в крові. Він почав бити мене прикладом автомату в груди, по голові. Я не розуміла, що зробила не так".

"Він вхопив мене за волосся. На кухні було темно, і він чіплявся за меблі, а потім кинув мене на диван і почав душити. Після цього я два тижні не могла ковтнути води".

"Потім він зняв з мене одяг і згвалтував. Він порізав мені живіт. У мене досі залишилися шрами на животі. Либікі ще не загоїлися, менші порізи зажили".

Людмила впізнала чоловіка, якому було близько 60 років, від якого тхнуло алкоголем. Він, на її думку, був із сепаратистів. Він уже був у неї вдома, крав дизель, а потім приводив солдатів, які залишалися там, поки вона не вмовила їх піти.

Гвалтівник вимагав тютюну і бив її автоматом через те, що в неї не було тютюну. Він відкрив вогонь, кулі летіли в усі боки кімнати. Людмила очікувала смерті. Вона думала про свою родину.

"Я попросилася з дітьми, з онуками, з правнуками, я вже не думала, що залишуся в живих".

Жінка розповідає, що він залишався у будинку до 05:20 наступного ранку. Потім він сказав, що якщо вона розповість про те, що сталося росіянам, він повернеться, щоб убити її. Вона залишилася у сусідів, пояснивши свої травми тим, що впала у підвал.

По телефону напружений голос Людмили сказав доньці Ользі, що сталося щось жахливе. Вона змусила маму розповісти, і для Людмили це зрештою стало полегшенням.

Через чотири дні після згвалтування вона разом з іншими українцями змогла дістатися до сусіднього міста, все ще окупованого росіянами, але подалі від її нападника, а звідти їй вдалося перетнути лінію фронту, щоб повернутися до своєї доньки та родини.

Сидячи поруч зі своєю донькою, також вдовою, на кухні у чужому будинку, Людмила пояснила, чому хоче розповісти про своє горе. Це був єдиний раз протягом інтерв'ю, яке тривало близько години, коли її очі наповнилися сльозами. У руці вона тримала кулю, яку, за її словами, чоловік випустив перед тим, як вийшов з її будинку.

"Я хочу кричати на весь світ, щоб все це припинилося, щоб ця кривава війна якомога швидше припинилася. Я хочу, щоб росіяни знали, як їхні чоловіки, їхні сини, їхні батьки катують українців. Чим ми винні? Ми працюючі, мирні люди, ми нікому не заважаємо".

Я запитав у Людмили, як вона витримала, як змогла пройти крізь це пекло.

"Як витримати? Любов до свого краю, до рідного села, до свого народу. Ми в селі мирні, працюючі, під час окупації підтримували один одного. Ділилися останнім шматком хліба, люди голодували, ми мололи в кавомолці насіння пшениці, що проросла, пекли коржі, бо не було що їсти".

"Це був жах, це був просто жах", — каже вона.

"Путіну і росіянам ніколи не буде прощено до кінця світу... за те, що вони зробили з українцями. Не буде прощення".

НЕРУХОМІСТЬ
ПРИМІЩЕННЯ
Здам

ВАО здає в оренду приміщення: офісні (6-20 кв.м); складські (10-160 кв.м) за адресою м. Рівне, вул. Млинівська, 25 Аукціон щопонеділка. тел. 64-05-49

БУДМАТЕРІАЛИ
Будівельні та оздоблювальні матеріали

Продаж
Дошки, балки, крокви, рейки усіх розмірів, сухі та свіжоспилені. Дошка для підлоги шпунтована, вагонка. Доставка. Тел. (096)242-26-61, (068)016-60-98.

ПОСЛУГИ

Будівельні послуги
Всі види внутрішніх та зовнішніх робіт, виконує будівельна бригада. Тел. (096)031-62-62.

БІРЖА ПРАЦІ

Пропоную
Пропоную роботу кухарю зі стажем. Тел. (067)362-01-67.
Пропоную роботу кухарю, покоївці в готель. Тел. (067)762-15-59, (067)362-01-67.

КОПАННЯ, ЧИЩЕННЯ КРИНИЦЬ
КОПАННЯ СЕПТИКІВ
• Копання досвідченими монтажниками
• Чистка та поглиблення криниць
• Пошук води на території
• Виготовлення дашків
(068) 758-41-27
Виготовлення бесідок. Продаж та доставка кругів

Цілительниця бабуля Надія
Дізнавшись про феноменальні здібності цілителя, люди із усіх куточків України їдуть за цілителям та порадою
Спеціальний дозвіл МОЗУ № 2416 від 21.11.2018 року
Атестаційно-експертний висновок УАНМ № 4518 до 30 січня 2023 року
• Вилікування ВІСН, зцілення від простатиту та енурезу.
• Знімає порчу. Алкоголізм по фото. Після обряду ніколи не зап'є.
• Повернення чоловіка в сім'ю, усунення суперниці.
• Зняття хвороби і згладу сильним обрядом.
• Допоможе знайти «половинку» в будь-якому віці.
• Знімає приворот по крові, повне позбавлення від зрад.
• Пророкує майбутнє, долю.
• Захистить Вас від нещасних випадків, хвороб.
• Установка на благополуччя і успіх.
• Після обряду, який Вам проведе Надія, Ви зможете народжувати здорових дітей.
• Установка захисту, яка буде працювати завжди.
• Обряди на бізнес.
• Обряд на продаж нерухомості.
Допомагаємо людям більше 30 років
Прийом: пн-пт 10:00-14:00, сб-нд – вихідні. Прийом – 100 грн.

ПП Надія Бурмака
Ліц. АВ №539362 від 22.04.2010 р. МОЗУ
ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ:
• алкоголізму
• тютюнопаління
• зайвої ваги
• наркоманії
• ігроманії
АНОНІМНО
ІНДИВІДУАЛЬНО
ЕФЕКТИВНО
(097) 272-17-19

ДОВІДНИК РІВНОГО
Заходь і знаходь!
www.ogo.ua

Пропоную роботу столяру. Тел. (067)762-15-59.

Шукаю

Шукаю роботу продавця промтоварів, пакувальниці, реєстратора або будь-яку. Тел. (096)963-49-29.

КОНТАКТИ, ЗНАЙОМСТВА

ВВАЖАТИ НЕДІЙСИМ

Втрачено Студентський квиток, виданий структурним підрозділом Рівненського Технічного фахового коледжу НУВГП, на ім'я Рогів Дмитро Васильович, **вважати недійсним.**

Втрчено Свідоцтво про здобуття повної середньої освіти та додаток до свідоцтва, 2019 р., видані КЗВО Рівненський медичний коледж, на ім'я Грибок Єлизавета Сергіївна, **вважати недійсними.**

Втрачено Диплом молодшого спеціаліста, Е20 №038334 та додаток до диплому, видані Фаховим медичним коледжем комунального закладу вищої освіти "Рівненська медична академія" на ім'я Грибок Єлизавета Сергіївна, **вважати недійсними.**

Діти війни: 6-річна мариупольчанка через страх посивіла

Закінчення. Початок на стор. 1.

Ми встигли зібрати речі, а чоловіка нема. Тато вже обтрусив сидіння від уламків (усі шибки в машині повилітали через вуличний бій). Коли довантажували останню сумку, летить мій чоловік і репетує: "Евакууймося!". Сіли машинами, їдемо, а бій триває.

Я дочку завжди накривала ковдрами і обіймала, щоб вона не бачила всього довкола. Морський бульвар був повністю посипаний трупами. Кожен квадратний метр – тіло. Хтось без голови, хтось повністю розірваний.

Вирішили повернутися на квартиру. Підїжджаємо та бачимо: стоїть БТР, а його дуло направлено до нашої оселі. Ми різко по гальмах, один на одного подивилися, і поїхали до бомбосховища.

ФІЛЬТРАЦІЯ

Щоб виїхати з міста, необхідно було пройти фільтрацію. Людей дуже багато, тож черга з машин була мінімум на тиждень.

Ми стали у чергу 23 березня. Нам пощастило, що у моєї подружки поряд з Бізменним (населений пункт, в якому розташований фільтраційний табір – ред.) у селі жила бабуся. 2014 року туди "ДНР" прийшли, вона поїхала до Маріуполя.

8 років будинок стояв без нагляду та опалення. Але в будь-якому випадку це було краще, ніж жити у машині серед поля.

Авто з черги їхати на зов-

сім не могли – тому ми з чоловіком чергували подобово, інакше втратили б місце. А ті, хто лишився в будинку, знаходили у сусідів інтернет і чистили свої телефони.

Ми ж жили у Маріуполі, "Азов" поряд – у нас міл'йон знайомих азовців. Треба було вичистити усі контакти та фото, Youtube-канали, Facebook та Instagram.

За 5 днів черга просунулася, але все одно було далеко. Тоді сарафанним радіо дізнався, що можна щодня проїти фільтрацію у Донецьку до районного відділку міліції.

На фільтрації спершу зняли відбитки рук. При чому не лише пальців, а відбитки саме рук, все повністю. Сфотографували з усіх боків, розділи, щоб перевірити татуювання. Вони повністю "прошерстили" телефон: всі мої контакти, фотографії, листування. Після цього занесли до бази та видали довідку – і все, можеш виїжджати.

"ДНР" – РОСІЯ – ЄС

Наступного ранку вирушили на кордон із росією. Ми простояли на кордоні з росією 17 годин, а потім ще 5 – саме на їзд до росії. Вони нікуди не поспішають, а якщо чесно – то просто знушаються з людей. Чоловіків, переважно, на допити водять, знову роздягають, щоб перевірити татуювання.

Ми їхали до ростова – там живе давній друг тата, який адекватно сприймає ситуацію і не підтримує війну. У нього ми переночували лише

одну ніч. Принаймні змогли видихнути від усього, що сталося.

Наступна зупинка була у Москві в готелі, бо великий кілометраж треба подолати. І далі ми вже поїхали маршрутом Латвія – Литва – Польща.

Місяць були у Польщі у моєї 17-річної сестри. Вона весь цей час не знала, чи ми живі. Читала лише новини про те, як Маріуполь бомблять.

Через кілька днів після того, як ми опинилися в безпеці, в Європі пішов адреналін і почало приходити усвідомлення того, що сталося з нами. І з нерозумінням, як жити далі, бо бізнесів більше ні в кого немає, заробітку

теж, квартира зруйнована.

Ще й Аделя страждає, що ми нашого kota залишили у ростові, у того друга татового. Ми його врятували, але куди нам з ним далі? Тут без kota не надто гостинно десь приймають.

Одного вечора Аделя сидить і каже:

– Мамо, мені потрібен номер Зеленського.

– Доню, навіщо?

– Коли ЗСУ почнуть стріляти росією, мені треба сказати, щоб він не стріляв там, де мій кіт.

Чекаю, коли Маріуполь знову буде українською – я дуже хочу додому.

Вікторія Андрєєва, УП.Життя

Зростання цін у Польщі встановило рекорд

Ціни на споживчі товари та послуги у жовтні 2022 року в річному обчисленні зросли на 17,9%, а порівняно з попереднім місяцем ціни зросли на 1,8% – це черговий рекорд.

Такими є дані Головного управління статистики, пише Європейська правда.

У жовтні 2022 року найбільше подорожчало пальне для приватного

транспорту.

Порівняно з вереснем 2021 року воно зросло на 19,5%, а порівняно з вереснем 2022 року – на 4,1%.

Чергове зростання цін зафіксовано на споживчі товари та послуги – на 1,8% порівняно з вереснем 2022 року. У секторі цін на енергоносії зростання склало 2%.

У вересні Головне статистичне управління оприлюднило швидку

оцінку інфляції. З'ясувалося, що цей коефіцієнт склав 17,2%, що є ще одним підвищенням. У серпні інфляція становила 16,1%, у липні – 15,6%.

Ціни на споживчі товари та послуги у вересні 2022 року в річному обчисленні зросли на 17,2%, а порівняно з попереднім місяцем ціни зросли на 1,6%, повідомило Головне управління статистики.

На майданчику підприємства ПП "Альфа-МВФ" (ЄДР-ПОУ 13975022), якій знаходиться за адресою 33001, м. Рівне, вул. Хмільна, 40, розташоване виробництво виробів з пластмас, а саме ритуальної атрибутики, фурнітури для домовин, вінків та корзин з штучної хвої. На підприємстві виробляють вироби з полістиролу методом литтям під тиском, з подальшою механічною обробкою та фарбуванням. В результаті технологічних операцій, в атмосферне повітря викидається 13 забруднюючих речовини.

Обсяги викидів забруднюючих речовин (т/рік) джерелами підприємства, становитимуть: Вуглецю оксид – 0,1744 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, недиференційовані за складом – 0,2828 т/рік; гексан – 0,0363 т/рік; спирт бензиловий – 0,0053 т/рік; спирт бутиловий – 0,0340 т/рік; масло мінеральне нафтове (веретенне, машинне, ци-

ліндров. та інш.) – 0,0015т/рік; уайт-спірит – 0,2795 т/рік; бензол – 0,0064 т/рік; бутилацетат – 0,1404 т/рік; етилацетат – 0,1421т/рік; стирол – 0,0181 т/рік; толуол – 0,1625 т/рік; формальдегід – 0,0522 т/рік.

Перевишень над ГДКм.р не виявлено по жодному інгредієнту і немає загрози для життєдіяльності населення.

Пропозиції та рекомендації просимо надсилати протягом 30 дні з дня опублікування оголошення у Рівненську обласну державну адміністрацію за адресою: 33028, м. Рівне, майдан Просвіти, 1, тел. (0362) 695-165, (Відділ роботи із зверненнями громадян) електронна пошта: el-zvernennya@rv.gov.ua або Департамент екології та природних ресурсів Рівненської обласної державної адміністрації 33017, м. Рівне, вул. Толстого, 20, тел. (0362) 264-723, електронна пошта: info@ecovivne.gov.ua

ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Бус Фольксваген крафтер довга база (довжина вантажу до 4,30 м) Вантажопідйомність 1,5 т.
Працюємо: місто, область, Україна.
тел. (097)865-75-47

ЗАБІЙНИЙ ЦЕХ КУПИТИ на забій і утримання
ВРХ молодняк коні лошата
(099) 327-28-90 (096) 423-51-22

ПЕРЕРОБНА КОМПАНІЯ
КУПИТИ ДОРОГО вимушений забій **ВРХ** **КОНЕЙ** **ЛОШАТ**
т. (097) 865-87-26

СТАНЦІЯ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ
HOT ROD GARAGE
• Заміна масла в АКПП, DSG, МКПП
• Ремонт ходової • Комп'ютерна діагностика авто
• Ремонт двигуна, автомобільних генераторів
• Шиномонтаж
Рівне, с. Великий Олексин, вул. Залізнична, 24 | **097 291 15 58**

Українські красуні-захисниці знялися у фотосесії для ELLE

42 тисячі жінок наразі несуть службу в українській армії.

Українські захисниці, які боронять Україну на передовій, взяли участь у фотосесії під назвою "Жінки на фронті".

Знімання організував глянець ELLE. Значимо, що 42 тисячі жінок наразі несуть службу в українській армії і на рівні з чоловіками захищають нашу країну на фронті.

У зніманнях взяли участь військовий психолог Вікторія Кравченко, парамедик Маргарита Рівчаченко, парамедик з позивним "Ластівка", снайперка Євгенія Емеральд, старша лейтенантка НГУ Христина з позивним "Кудрява".

Кожна з героїнь на фотографіях постала у своїй військовій формі, а дехто зі зброєю у руках. Захисниці поділилися своїми історіями. Так, військовий психолог Вікторія Кравченко поділилася, чи зіштовхувалася з гендерною дискримінацією та які складнощі їй довелося подолати:

"В жодному з підрозділів, де я проходила військову службу, проявив гендерної дискримінації щодо мене не було. Вважаю, що тільки від людини залежить ставлення оточуючих до неї. Незалежно від статі та гендерної приналежності. Кожного дня мені доводиться долати певні складнощі. Про деякі з них я зараз говорити не можу. Але колиш, думаю,

Євгенія Емеральд

Вікторія Кравченко

Юлія Микитенко

обов'язково поділюсь і цим. Головна болюча тема для мене на сьогоднішній день — моя дитина. Мій Марк, який уже більше чотирьох місяців перебуває не поряд зі мною. Більше чотирьох місяців я не можу його обіймати та просто бути поряд (слава Богу, що у нас із чоловіком була можливість його побачити

хоча б пару разів після трьох місяців повномасштабної війни). Я не бачу, як зростає та дорослішає моя дитина. Я почувалася винною. Але кожного разу нагадую собі, для чого я у Збройних Силах України. Я роблю свій внесок для нашої скорішої Перемоги. Для того щоб кожна дитинка якомога швидше мала

змогу обіймати своїх батьків", — поділилася Вікторія.

А снайперка Євгенія Емеральд поділилася, що до війни у неї були стосунки, але коли почалося повномасштабне вторгнення, коханий виїхав за кордон і залишив її саму.

До війни в мене були стосунки. Але коли розпочалася війна, кохана людина виїхала за кордон, залишила мене саму. Багато з тих, кого я вважала своїми друзями, відвернулися від мене. Це були дуже заможні люди, які замість того, щоби підтримати свою країну, просто втекли. Я не маю на увазі жінок та дітей, бо це святе. Але вважаю, що дорослі, сильні чоловіки мусять залишатися. Необов'язково йти на передову, можна допомагати іншими шляхами — волонтерити, займатися логістикою. Наші погляди із цими людьми розійшлися, вони почали мене засуджувати. Війна показала, хто насправді твій друг", — поділилася Емеральд.

Нагадаємо, що на фронті Євгенія Емеральд зустріла нове кохання. 14 жовтня — у День захисників та захисниць України — Євгенія Емеральд вийшла заміж. Обранцем Євгенії став військовий Євген Стипанюк, з яким снайперка познайомилася на війні. Весілля відгуляли в розпис на передовій у Харківській області, а прописав закоханих генерал ЗСУ. Днями снайперка зізналася, що чекає на дитину.

Добровольця ЗСУ Олександра

Христина з позивним "Кудрява"

"Ластівка"

Жінка відрізала голову подрузі

У Британії засудили жінку, яка вбила та обезголовила свою подругу, а потім поклала її тіло у валізу та викинула її.

Джемма Мітчелл відбудуватиме щонайменше 34 роки ув'язнення за вбивство 67-річної Мі Куен Чонг, яке сталося в її будинку в Лондоні у червні 2021 року.

За словами судді, обтяжуючі фактори включали те, що вбивство було здійснено заради вигоди, а також те, що вбивця зробила з тілом Чонг.

"Я роблю висновок, що ви надзвичайно підступні", — додав він.

У п'ятницю суддя Річард Маркс Кей Сі виніс вирок 38-річній підсудній в Олд-Бейлі.

Це перший судовий процес над вбивцею і жінкою, який транслювали в прямому ефірі в Англії та Уельсі після того, як в залах суду дозволили камери.

"Жахлива обставина — це те, що ви зробили з її тілом після того, як вбили її", — сказав суддя.

"Ви не виявили абсолютного ніякого каяття, і, здається, ви повністю заперечуєте те, що ви зробили, попри те, що, на мою думку, усі докази свідчать переконливо проти вас".

Тіло Чонг виявив у лісі в Солкомбі відпочивальник, а її голову знайшли неподалік через кілька днів.

Патологоанатом, який проводив посмертну експертизу Чонг, не зміг встановити причину смерті через розкладання тіла, але зміг визначити перелом черепа жінки.

У суді було зазначено, що поранення, ймовірно, завдали ударом зброєю, а ребра Чонг було зламано, коли Мітчелл затиснула її у валізу.

Обвинувачення стверджувало, що Мітчелл виношувала план вбивства самотньої вдови після

того, як подружилася з нею через церковну групу.

Коли Чонг відмовилася надати Мітчелл 200 тис. фунтів стерлінгів (231 тис. дол.) на ремонт її занедбаного будинку вартістю 4 мільйони фунтів стерлінгів, Мітчелл убила її та підробила заповіт на успадкування більшої частини спадку, який склав понад 700 тис. фунтів стерлінгів (800 тис. дол.).

Вона також підробила підпис чоловіка на ім'я Віргілій, "колишнього сусіда Чонг, який помер кілька місяців тому", сказав суддя Маркс.

"Після його смерті вам вдалося отримати доступ до його кімнати, і ви забрали з цієї кімнати різні документи, зокрема паспорт, а також мобільний телефон", — сказав він.

"Невдовзі ви подзвонили у телефонну компанію, видаючи себе за нього, назвавши його ім'я та дату народження, і знову активували

телефон".

Сестра Чонг Емі Чонг приєдналася до слухання через відеозв'язок із Малайзії та надала заяву потерпілої (заява близької особи жертви), яку зачитала прокуратура.

У ній вона сказала, що страждає від безсонних ночей і була "шокована та засмучена" через те, що їй довелося пройти через "таке жахливе випробування і трагічну" смерть.

"Ми досі не розуміємо, як вона померла. Чи страждала вона? Ця таємниця буде переслідувати мене вічно", — сказала Емі Чонг.

Перед початком процесу Мітчелл послала поцілунок своїй матері, яка була присутня у залі суду і з якою вони разом жили у будинку на північному заході Лондона.

Виступаючи після засідання, мати обвинуваченої сказала, що вона "шокована" тим, що її доньку засудили за наявності недостатньої

кількості доказів, і пообіцяла подати апеляцію.

Вона стверджувала, що у валізі був не труп, а "посуд, столові прибори і кухонні рушники".

Вона додала: "Вона запропонувала мені поїхати з нею в Солкомбі. Якби у неї був труп, вона б не попросила мене поїхати з нею, хіба не так?".

Після оголошення вироку старший інспектор Джим Іствуд сказав: "Мітчелл так і не взяла на себе відповідальності за вбивство Чонг, тому на деякі питання відповідей немає".

"Чому вона зберігала тіло два тижні, чому вона обезголовила його, чому вона залишила рештки Чонг у Солкомбі".

"Єдине, що нам відомо напевно, це те, що це були зловмисні дії, здійснені злою жінкою, і її єдиним мотивом очевидно була фінансова вигода".

Здійснено за підтримки Асоціації "Незалежні регіональні видавці України" в рамках реалізації грантового проєкту Хаб підтримки регіональних медіа. Погляди авторів не обов'язково збігаються з офіційною позицією партнерів.

Ця газета надрукована на папері, що наданий нам в якості гуманітарної допомоги та за підтримки компаній: AHPBY, WAN-IFRA, Agora, Norske Skog, БО "УСЛ" та Kinstellar.

Засновник, видавець - ТОВ "Видавничий дім "ОГО".
Редакція
Адреса: 33028, м.Рівне, вул. Шкільна, 2, info@ogo.ua
Шеф-редактор - Віктор Данилов
Прийм. оголошень: Світлана Степанюк, work@ogo.ua, (066) 265-62-35

Інформаційно-рекламний тижневик "ОГО", №31 (1868) 5 жовтня 2022 року. Газета виходить у четвер. Наклад згідно замовлення. При використанні публікацій посилання на тижневик "ОГО" обов'язкове. Відповідальність за зміст реклами та оголошень несуть рекламодавці та подавачі оголошень. Відповідальність за достовірність усіх матеріалів, розміщених у газеті, крім матеріалів, які містять посилання на інші інформаційні агентства або інтернет-видання, несе інформаційне агентство "Рівнеінформ" (Свідоцтво РВ№758/311-ПР від 06.08.2021р.МЮ).

Друк: ТЗОВ "Буковинський видавничий дім"
м. Чернівці, вул. Василя Лесина, 31
тел. 54-45-45